

ქეთევან ახოზაძე,
სოციალურ მეცნიერებათა დოქტორი
საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრის და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ნათია ხორბალაძე,
კინომცოდნე-ჟურნალისტი
საქართველოს შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სპორტული კინოს ფესტივალები როგორც

კულტურის პოლიტიკის ინსტრუმენტი:

საზოგადოებრივი ღირებულებების შექმნა

(სპორტული ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „ნიკე“ საქართველოში და მისი ინტეგრირების პროცესი გლობალურ საფესტივალო (FICTS) სივრცეში)

რეზიუმე

სპორტული კინოს ფესტივალური კულტურის პოლიტიკის, სპორტის მმართველობის და კრეატიული ინდუსტრიების გადაკვეთის სფეროში – განვითარებული ახალი ინსტიტუციური ფორმაა. სტატიის ავტორები ვიკვლევთ სპორტული კინოს ფესტივალებს, როგორც კულტურის პოლიტიკის ინსტრუმენტებს, რომლებიც საზოგადოებრივ ღირებულებებს ქმნიან კულტურაში, განათლებაში, ეროვნულ ბრენდინგსა და ეკონომიკურ განვითარებაში.

ნაშრომი, საქართველოში, კერძოდ ბათუმში, სპორტული კინოს საერთაშორისო ფესტივალი „ნიკე“ – მის მნიშვნელობას ეხება

და გლობალურ ტრილში იკვლევს. მთავარი აქცენტი, მართალია, ბათუმის საერთაშორისო ფესტივალის შედეგებზეა გამახვილებული, თუმცა ანალიზი უფრო ფართოდ მოიცავს იმ რეალურ პროცესებს, რომელიც მსოფლიო მასშტაბით, ამ მიმართულებით იკვეთება. ბათუმის კინოფესტივალამდე, 2020-იანი წლების დასაწყისში, საქართველოს ეროვნული ოლიმპიური კომიტეტის ჩართულობით, თბილისში სპორტული საერთაშორისო ღონისძიებები ჩატარდა, სადაც სპორტული კინოს ნიმუშებიც დაფიქსირდა. მნიშვნელოვანია ის ფაქტიც, რომ ამ პროექტის მსგავსად, 2025 წლის ფესტივალი „ნიკე“

ინტეგრირებული იყო საერთაშორისო ქსელში - FICTS პარტნიორობა. ფაქტობრივად, საქართველოში, ეს სპორტული კინოს პლატფორმის ინსტიტუციონალიზაციის პირველი მცდელობებია.

სპორტული ფილმების ფესტივალები შედარებით ახალი და საკმაოდ საინტერესო ნიშაა კულტურისა და სპორტის ეკოსისტემის გადაკვეთის ზონაში, რადგან ეს პლატფორმა სპორტს განიხილავს არა მარტო კონკურენციის, არამედ სოციალური, ისტორიული და ესთეტიკური ჩარჩოს კონტექსტში. სტრატეგიულად თუ შევფასებთ, სპორტული კინოს ფესტივალი ერთგვარი „რბილი ძალის“/„soft power“-ის ინსტრუმენტი და კულტურის დიპლომატიის ნაწილი გახდა.

საქართველოს კულტურის პოლიტიკის დოკუმენტებში, განსა-

კუთრებული ყურადღება კულტურულ ღონისძიებებში მონაწილეობის გაფართოებასა და კრეატიული ინდუსტრიების განვითარებას ეთმობა. ბათუმის სპორტული კინოს ფესტივალი, აღნიშნულ მიზნებთან, პირდაპირ შესაბამისობაშია, რაც გამოიხატება იმაში, რომ იგი კულტურის „წარმოებას“, შემოქმედთა ჩართულობასა და საერთაშორისო თანამშრომლობას აერთიანებს. ამიტომ, ასეთი ინიციატივა კულტურის პოლიტიკის ინტერსექტორულ ინსტრუმენტად შეგვიძლია განვიხილოთ, რომელიც საზოგადოებრივ და ეკონომიკურ ღირებულებებს ქმნის. ჩვენი აზრით, სპორტული კინოს ფესტივალები კულტურის მმართველობის ინოვაციურ მოდელს ქმნიან, მცირე, საქართველოს მსგავს, სახელმწიფოებისთვის.

საკვანძო სიტყვები: *სპორტული კინო, ფესტივალი, ინტეგრაცია, სპორტული მემკვიდრეობა, საზოგადოებრივი ღირებულებები, კულტურის პოლიტიკა.*

სპორტული კინოს ფესტივალს ქვეყნისთვის მრავალმხრივი მნიშვნელობა აქვს: იგი ხელს უწყობს კულტურულ დიპლომატიას, აძლიერებს ეროვნულ იდენტობას, უზრუნველყოფს სპორტული მემკვიდრეობის არქივიზაციას, ავითარებს მედიის ინდუსტრიასა და ამავდროულად მნიშვნელოვან მოტივაციას ქმნის ახალგაზრდებისთვის.

სპორტულ ფესტივალებს თავისი განვითარების ისტორია აქვს. მისი ინსტიტუციონალიზაცია, სავარაუდოდ, XX საუკუნის მეორე ნახევარში დაიწყო, როდესაც ოლიმპიური მოძრაობა მიხვდა, რომ ვიზუალური მედია კომუნიკაციის უძლიერესი რესურსია.

1950-60-იან წლებში, ევროპის ქვეყნებში - იტალია, საფრანგეთი - სპორტული თემატიკის კინოჩვენებები გაიმართა. ისინი, ფესტივალის ფორმატში, სრულად ჩამოყალიბებული ჯერ არ იყო. თუმცა, სპორტული კინოს კონკურსები, ოლიმპიური თამაშების კულტურულ პროგრამებში უკვე არსებობს. ექსპერტების თვალსაზრისით, ამ მიმართულებით, ყველაზე მნიშვნელოვანი გარდატეხა 1980-იან წლებში მოხდა. კერძოდ, 1983 წელს მილანში საერთაშორისო ფედერაცია FICTS, Fédération Internationale Cinéma Télévision Sportifs შეიქმნა, რომელიც სპორტული კინოს გლობალური ჰაბი გახდა. ასევე, დაიწყო მსოფლიოში, დღემდე, ყველაზე ავტორიტეტული სპორტული კინოფესტივალი - Milano International Sport Movies & TV Festival.

ამჟამად, რამდენიმე მაღალი რეპუტაციის სპეციალიზებული ფესტივალი მოქმედებს. მათ შორის გამოირჩევა:

- Paladino d'Oro - Sport Film Festival (პალერმო, იტალია) - ერთ-ერთი ყველაზე ტრადიციული სპორტული ფილმების ფესტივალი;
- 11mm International Football Film Festival (ბერლინი, გერმანია) - ფეხბურთზე ფოკუსირებული ფესტივალი, რომელმაც 2004 წლიდან საფუძველი ჩაუყარა მსოფლიოში პირველი ფეხბურთის ფილმების ფესტივალს;
- Sportfilm (ჩეხეთი) - ერთ-ერთი ძლიერი პლატფორმა 1997 წლიდან. FICTS-ის მილანის ფესტივალზე რეგულარულად წარმატებულია ჩეხური ფილმები;
- Sportfilm Liberec (ლიბერეცი, ჩეხეთი) - საერთაშორისო სპორტული ფილმების ფესტივალი, ჩართულია FICTS - ის სისტემაში;
- Zlatibor International Sports Film Festival (ზლატიბორი, სერბეთი) - საკმაოდ ცნობილი პლატფორმა, რომელიც FICTS ჩარჩოში ხშირად ფიგურირებს.

გლობალურ ჰაბებში კი გამორჩეულია:

- Sport Movies & TV - Milano International FICTS Fest (მილანი, იტალია) - ყველაზე ძლიერი ბრენდი სპორტულ კინოში; FICTS-ის ქოლგაში მუშაობს და World FICTS Challenge-ის ცენტრალურ ღონისძიებას წარმოადგენს;

- World FICTS Challenge (5 კონტინენტის საერთაშორისო ციკლი) – მსოფლიო ჩემპიონატის ტიპის ციკლი, რომელიც სხვადასხვა ქალაქში ტარდება და მილანში სრულდება;
- FICTS (Federation Internationale Cinéma Télévision Sportifs) – ინსტიტუციური პლატფორმა, რომელიც 1983 წელს დაარსდა და მისი შტაბ-ბინა მილანში მდებარეობს. ეს არის – სპორტული ტელევიზიებისა და კინოს აღიარებული საერთაშორისო ფედერაცია, რომელიც ხელს უწყობს და ავითარებს როგორც სპორტულ კულტურას, ისე ოლიმპიურ ღირებულებებს მედიის საშუალებით. აერთიანებს 121 ქვეყანას, 1725 სატელევიზიო არხს და ახორციელებს „World FICTS Challenge“-ს.

საქართველოში სპორტული კინოს მიმართულების პოტენციალი მაღალია, მაგრამ ჯერ განვითარების ფაზაშია.

დღეს, ქართველებისთვის, სპორტი ძლიერი ეროვნული ბრენდია. კინოინდუსტრია კი, შეძლებისდაგვარად, მზარდი, განვითარებადი, რომელსაც კარგი სტრატეგიული შესაძლებლობა გააჩნია, თუ კულტურის პოლიტიკა სწორად მუშაობს.

როგორც ვიცით, 2025 წლის 6-12 სექტემბერს ბათუმში სპორტული ფილმების საერთაშორისო ფესტივალი „ნიკე“ ჩატარდა. ის სამი მიმართულებით მუშაობდა: ძირითადი, არასაკონკურსო ფილმების პროგრამა და რეტროსპექტივა „ქართული პანორამა“. სამივე პროგრამამ მაყურებლის დიდი ინტერესი გამოიწვია.

ძირითად პროგრამაში – სხვადასხვა ქვეყნის სრულმეტრაჟიანი, მოკლემეტრაჟიანი, მხატვრული და დოკუმენტური ფილმები იყო წარმოდგენილი.

არასაკონკურსო პროგრამა – სპორტულ თემატიკაზე სხვადასხვა წელს გადაღებულ ქართულ ფილმებს მოიცავდა.

რეტროსპექტივაში „ქართული პანორამა“ – ბოლო 70 წელში გადაღებული ქართული სპორტული დოკუმენტური კინოს საუკეთესო ფილმების ჩვენება მოეწყო.

ბათუმში, ფესტივალ „ნიკეს“ ფარგლებში, კინორეჟისორის, საქართველოს სახალხო არტისტის, ნანა მჭედლიძის მხატვრული ფილმის – „პირველი მერცხალის“ ეკრანებზე გამოსვლიდან 50 წლის იუბილე აღინიშნა. ასევე, ცნობილი ქართველი რეჟისორის ალექსანდრე ჟღენტის 80 წლის იუბილესთან დაკავშირებით, დოკუმენტური ფილმის „გაუმარჯოს ქართულ ფეხბურთს“ სპეციალუ-

რი ჩვენება მოეწყო. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ჩატარებული საჯარო ლექციები, ქართველი და უცხოელი კინემატოგრაფისტების მასტერკლასები.¹ 12 სექტემბერს, ფესტივალის „ნიკე“ საზემოდ დაიხურა. ცერემონიაზე გამარჯვებულებს პრიზები გადაეცათ.

ფესტივალის დამფუძნებლები იყვნენ: კინორეჟისორი მათა არჩვაძე, კინოპროდიუსერი ზურაბ ხუციშვილი და კინომცოდნე, ჟურნალისტი ნათია ხორბალაძე. მათი მიზანი იყო: სპორტული ფილმების ბათუმის საერთაშორისო ფესტივალის „ნიკეს“ საშუალებით, მაყურებლისათვის გაეცნოთ მსოფლიო და ქართული კინოს ახალი, მაღალმხატვრული ღირებულებების მქონე ტენდენციები და რაც მთავარია, ქართულ კინოში სპორტული თემის აქტუალიზაციისათვის შეეწყოთ ხელი. ჟიურის შემადგენლობაში იყვნენ: მარინა კერესელიძე (ჟიურის თავმჯდომარე, ხელოვნებათმცოდნე, კინოს ისტორიკოსი და ჟურნალისტი, საქართველოს კინოაკადემიის წევრი), ირაკლი პაპავა (თავმჯდომარის მოადგილე, კინორეჟისორი, სცენარისტი, საქართველოს კინოაკადემიის წევრი), არსენ არაკელიანი (კინორეჟისორი, დოცენტი, RAU-ს ტელესტუდიის ხელმძღვანელი, სომხეთის კინემატოგრაფისტთა კავშირის წევრი), მიხეილ ჭიაურელი (სცენარისტი, რეჟისორი, პროდიუსერი, საქართველოს კინოაკადემიის წევრი), გიგა გვენცაძე (საქართველოს სპორტულ ჟურნალისტთა ასოციაციის პრეზიდენტი).

ამაღელვებელი იყო „ნიკეს“ ფესტივალის დაჯილდოების ცერემონიაზე. პრიზები გადაეცა კინორეჟისორ მიხეილ ჭიაურელს, ქართულ სპორტულ კინოში შეტანილი წვლილისთვის; კონოპერატორ რევამ მახათაძეს, სტუდია „მემატინეს“ დირექტორს - ქართული სპორტული მემკვიდრეობის დაცვისა და შენარჩუნებისთვის და ალპინისტ ბენო ქაშაკაშვილს, ქართული სპორტისა და სპორტული კინოს განვითარებაში შეტანილი წვლილისთვის.

რაც შეეხება თავად ფესტივალის გამარჯვებულებს, სურათი ასე გამოიყურება:

საუკეთესო მოკლემეტრაჟიანი ფილმი - „თეთრი ბალახი“, რეჟისორი ლუკა ბაჩალიაშვილი;

ჟიურის სპეციალური დიპლომი - „სოხუმის ფეხბურთელი მერი“, რეჟისორი ენემეო სიდიანი, სცენარის ავტორი ნანა ქარდავა;

¹ დაჯილდოების ცერემონია და გამარჯვებული ფილმების ტრეილერები შეგიძლიათ იხილოთ „ნიკეს“ YOUTUBE-ის არხზე.

საუკეთესო დოკუმენტური ფილმი - „ბერნიდან ბერლინამდე“, რეჟისორი მანფრედ ოლდენბურგი;

საუკეთესო მხატვრული ფილმი - „კიდევ ერთი მოწონება“, რეჟისორი კაროლი პალფაი;

ალექსანდრე ჟღენტის პრიზი - „ტოკიოს გიგანტი, ვიქტორ სტარფინის ისტორია“, რეჟისორი ჩავდარ გეორგიევი;

ნანა მჭედლიძის პრიზი - „მედლის მეორე მხარე“, რეჟისორი ანა მაქსიმი;

ჟიურის სპეციალური პრიზი „სამშობლო“ – „საქართველო, ჭიდაობა ქართული“, ავტორი და პროდიუსერი გიორგი შიუკაშვილი;

გრან პრი - „ბეკენბაუერი, უკანასკნელი კაიზერი“, რეჟისორი ტორსტენ კიორნერი.

როგორც ცნობილია, ქვეყნის სწორი მიმართულებით განვითარებისთვის კულტურის პოლიტიკას ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს, რომლის ერთ-ერთი ფუნდამენტური მიზანია საზოგადოების კულტურულ ცხოვრებაში ფართო ჩართულობის უზრუნველყოფა (Audience Development). თავისთავად, UNESCO კულტურის პოლიტიკას, როგორც პოლიტიკურ ჩარჩოს, ისე განსაზღვრავს, რომლის მიზანიც კულტურულ ცხოვრებაში მონაწილეობის გაფართოება და კულტურული საქმიანობის მხარდაჭერაა.²

სპორტული კინოს ფესტივალები განსაკუთრებული ეფექტურობით მოქმედებს კულტურის მონაწილეობასა და გავლენაზე საზოგადოების განვითარების პროცესში. ეს აიხსნება იმიტომ, რომ ორი ფართოდ გავრცელებული სოციალური პრაქტიკა - სპორტი და აუდიოვიზუალური კულტურა - ერთიანდება. კინოს მეშვეობით, სპორტული ნარატივები კულტურულ, საგანმანათლებლო და სიმბოლურ მნიშვნელობას იძენს. პიერ ბურდიეს თვალსაზრისს კულტურის კაპიტალის თეორიის მიხედვით თუ მოვიშველიებთ, ქვეყნის კულტურულ ცხოვრებაში მონაწილეობის შესაძლებლობა სოციალურ რესურსებს ეყრდნობა, მასზეა დამოკიდებული.³

კულტურის პოლიტიკის თანამედროვე თეორიებში კულტურული ღონისძიებები - ფესტივალები, ბიენალეები, კინოფორუმები და ასე შემდეგ, განიხილება არა როგორც მხოლოდ ესთეტიკური აქტივობების ფორმად, არამედ საზოგადოებრივი ღირებულებების

---

² UNESCO, ReShaping, 2015.

³ Bourdieu, Distinction, 1984, p. 6.

შექმნის ინსტრუმენტად (public value). ეს კონცეფცია ამერიკელმა პროფესორმა მარკ ჰ. მურმა საჯარო მმართველობაში ჩამოაყალიბა, რომელიც ნორმატიული და პრაქტიკული სახელმძღვანელოა, ფილოსოფიური იდეაა, რათა მთავრობის მუშაობა აღინუსხოს და სწორად წარიმართოს. მარკ ჰარისონ მურის კონცეფცია გულისხმობს იმ სარგებელს, რომელსაც საზოგადოება საჯარო მხარდაჭერილი ინიციატივებიდან იღებს.⁴

კულტურის სფეროში ეს მიდგომა ფართოდ განავითარეს ბელფორემ და ბენეტმა თავიანთ ნაშრომებში,⁵ სადაც კულტურული პროექტების ღირებულება სოციალური, ეკონომიკური და სიმბოლური ეფექტურობის ერთობლიობით განისაზღვრება.

სპორტული კინოს ფესტივალი, ამ მსჯელობით, კულტურის პოლიტიკის ჰიბრიდულ ინსტრუმენტს წარმოადგენს და კულტურის, სპორტის, განათლების, კრეატიული ეკონომიკის სექტორებს აერთიანებს და სწორედ, ამ მრავალდონიან საზოგადოებრივ ღირებულებას ქმნის.

საზოგადოებრივი ღირებულების/public value - კონცეფცია მნიშვნელოვან ანალიტიკურ ინსტრუმენტს წარმოადგენს კულტურული ინიციატივების სოციალური მნიშვნელობის შეფასებისთვის. ამერიკელი მეცნიერის მარკ ჰარისონ მურის (Mark Harrison Moore), თეორიის მიხედვით, საზოგადოებრივი ღირებულება მაშინ ყალიბდება, როცა საჯარო ინსტიტუციები შედეგებს ქმნიან, რომლებიც საზოგადოებისათვის ფასეულია: „საზოგადოებრივი ღირებულება იქმნება მაშინ, როდესაც სახელმწიფო ქმნის შედეგებს, რომლებიც მოქალაქეებისთვის ფასეულია“/„Public value is created when government produces outcomes that are valued by citizens“.⁶

აღსანიშნავია, რომ განათლება კულტურის პოლიტიკის კვლევებში, როგორც კულტურის ერთ-ერთი ცენტრალური ფუნქცია, ისე განიხილება.⁷

ამ კუთხით კი სპორტული კინოს ფესტივალი არაფორმალური განათლების სივრცეს ქმნის, რომელიც კულტურულ, სოციალურ და მედია განათლებას აერთიანებს. თვითონ UNESCO, მედია განათლებას, როგორც მოქალაქეების უნარს - კრიტიკულად გაანა-

⁴ Moore, Creating, 1995.

⁵ Belfiore, Bennett, The Social, 2008.

⁶ Moore, Creating, 1995, p. 52.

⁷ Bennett, The Birth, 1995.

ლიბოს მედია, ისე ხედავს და მიაჩნია, რომ სწორედ მოქალაქეებმა უნდა შექმნან მედიის კონტენტი: „მედია და საინფორმაციო წიგნიერება საზოგადოებაში ცოდნის მონაწილეობისთვისაა აუცილებელი“/„Media and information literacy is essential for participation in knowledge societies“.⁸

როგორც აღვნიშნეთ, ფესტივალები განათლების საზოგადოებრივ ღირებულებას ქმნიან, ამიტომაც, სპორტული ფილმები ახალგაზრდობისთვის განსაკუთრებით ეფექტური საგანმანათლებლო რესურსია, რადგან ის მჭიდროდ დაკავშირებულია მოტივაციასთან, სოციალურ ღირებულებებთან, გუნდურობასთან, შრომასთან, დისციპლინასთან და ასე შემდეგ, ხოლო განათლების საზოგადოებრივ ღირებულებებს სპორტული ფესტივალი ქმნის შემდეგი ასპექტებით: ახალგაზრდობის ჩართულობის გაზრდით, კრიტიკული მედია-აზროვნების განვითარებით და არაფორმალური განათლების პლატფორმის ჩამოყალიბებით.

დარგის სპეციალისტები და ექსპერტები, თანამედროვე კვლევებში, კულტურის სფეროს ღონისძიებები (არა მარტო სპორტული მიმართულებით) სახელმწიფოს საერთაშორისო იმიჯის ფორმირების ინსტრუმენტებად მოიაზრება და თუ ამერიკელი პოლიტოლოგისა და მკვლევრის, ჯოზეფ ნაის, თეორიის „soft power“-ის მიხედვით განვიხილავთ, კულტურა სახელმწიფოს გავლენის ერთ-ერთი მთავარი წყაროა.⁹

სპორტული კინოს ფესტივალი ქვეყნის ბრენდინგის ეფექტს ატარებს, რადგან ხდება იმ ქვეყნის და ქალაქის, სადაც ტარდება, კულტურული იმიჯის ფორმირება, გაძლიერება, ეროვნული სპორტული მიღწევების პოპულარიზაცია და სხვა. მაგალითად, კულტურის ტურიზმის სხვადასხვა კვლევით, ფესტივალები ტურისტული მიმზიდველობის ზრდაზე მნიშვნელოვნად ზემოქმედებს.¹⁰

საერთაშორისო გამოცდილება, საქართველოსთვის, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია რამდენიმე მიმართულებით. მაგალითად, ჩვენი ქვეყანა მცირე სახელმწიფოა და მისთვის კულტურის ბრენდინგი მნიშვნელოვანი სტრატეგიული რესურსია; სპორტს ძლიერი ეროვნული სიმბოლური მნიშვნელობა აქვს და კულტურის ტურიზმი ეკონომიკური პოლიტიკის მნიშვნელოვანი მიმართულება

⁸ UNESCO, Global, 2013.

⁹ Nye, Soft, 2004, p. 5.

¹⁰ Richards, Cultural, 2015.

გახდა. ამ ფაქტორების გათვალისწინებით, ბათუმში ჩატარებული სპორტული კინოს ფესტივალი, შესაძლოა, კულტურის პოლიტიკის ეფექტური ინსტრუმენტიც კი გახდეს მომავალში.

სპორტული კინოს ფესტივალი ეკონომიკური ეფექტის მატარებელიცაა, თავისი პროფესიული ქსელების განვითარებით, საერთაშორისო კოპროდუქციის შესაძლებლობებით, აუდიოვიზუალური წარმოების სტიმულირებით და სხვა.

დარწმუნებული ვართ, რომ ბათუმის სპორტული კინოს საერთაშორისო ფესტივალი თავის განვითარებას თუ მომავალშიც გააგრძელებს, მაშინ ის შეიძლება განვიხილოთ, როგორც ახალი ინსტიტუციური მიმართულება, რომელიც რამდენიმე სტრატეგიულ სექტორს აერთიანებს. მაგალითად, ჩვენი ქვეყნის საერთაშორისო სპორტული წარმატებები ძიუდოში, ჭიდაობაში, ძალოსნობაში, ფეხბურთში, რაგბიში და ასე შემდეგ, ნათლად გამოხატავს იმას, რომ სპორტი ძლიერი რესურსია; ასევე, ქართული კინო საერთაშორისო ასპარეზზე აღიარეს და ამით, მისი პოტენციალიც გაიზარდა; ფესტივალი კულტურის ტურიზმის ახალ პროდუქტად გადაიქცევა; სპორტი და კინო ახალგაზრდობისათვის ძლიერ მოტივაციურ გარემოს აყალიბებს და ფესტივალი, თანამშრომლობის პლატფორმას ქმნის – განათლების სექტორთან, კულტურის სამინისტროსთან, კერძო ბიზნესთან, სპორტის ინსტიტუციებში; ასევე, კულტურის პოლიტიკის ეფექტური ინვესტიციაა საზოგადოებრივ და ეკონომიკურ განვითარებაში და ასე შემდეგ. ეს ყოველივე რომ შევაჯამოთ, ფესტივალი არ არის მხოლოდ „ახალი იდეა ჰაერში“, არამედ ჩვენი სახელმწიფოს უკვე არსებულ სტრატეგიულ ლოგიკაში ზის.

საქართველოში, სპორტის პოლიტიკა, დარგის პოპულარიზაციას, საერთაშორისო სპორტული იმიჯის გაძლიერებას, კულტურისა და სპორტის ინტეგრაციას ყოველთვის მიზნად ისახავდა. სპორტული კინოს ფესტივალელებს ქმნიან და აძლიერებენ ასეთ შესაძლებლობებს.

დასკვნის სახით, შეგვიძლია აღვნიშნოთ, რომ კულტურის პოლიტიკის პერსპექტივიდან სპორტული კინოს ფესტივალი მრავალფუნქციურ საჯარო პოლიტიკის ინსტრუმენტს წარმოადგენს, რომელიც ერთდროულად მუშაობს სოციალური ჩართულობის გაფართოებაზე, განათლების განვითარებაზე, ეროვნული იმიჯის

გაძლიერებასა და ეკონომიკური აქტივობის სტიმულირებაზე. ამ მაჩვენებლებით, საზოგადოებრივ განვითარებაში, ბათუმის საერთაშორისო სპორტული კინოს ფესტივალი კულტურის პოლიტიკის ეფექტურ ინვესტიციად შეგვიძლია ჩავთვალოთ.

ევროკავშირის კულტურის პოლიტიკაში აუდიტორიის განვითარება – audience development – როგორც სტრატეგიული პროცესი ისე განიხილება და განისაზღვრება. ის კულტურის სფეროს ინსტიტუტებს, ორგანიზაციებსა და აუდიტორიას შორის ურთიერთობას აძლიერებს და კულტურულ უთანასწორობას ამცირებს⁶.

გამოდის, რომ სპორტული კინოს ფესტივალი საზოგადოებრივ ღირებულებას ქმნის, რაც გამოიხატება შემდეგში: სოციალური ინკლუზიის გაზრდაში, კულტურის კაპიტალის გადანაწილების გაფართოებით და, რაც მთავარია, კულტურულ ცხოვრებაში ახალი ჯგუფების ჩართვით. ის ინოვაციური ინსტრუმენტია და საქართველოში მისი განვითარების ხელშეწყობა მნიშვნელოვანია.

გამოყენებული ლიტერატურა:

- Anholt S., Competitive identity: The new brand management for nations, Basingstoke, 2007.
- Belfiore E., & Bennett, O., The social impact of the arts, Basingstoke, 2008.
- Bennett T., The birth of the museum, London, 1995.
- Bourdieu P., Distinction, Cambridge, 1984.
- European Commission, Audience development and film education, Brussels, 2012.
- de Valck, M., Film festivals: From European geopolitics to global cinephilia, Amsterdam, 2007.
- Houlihan, B., & White, A., The politics of sports development, London, 2002.
- Moore M., Creating public value, Cambridge, 1995.
- Nye J., Soft power, New York, 2004.
- Richards G., Cultural tourism in Europe, Wallingford, 2015.
- UNESCO, Global media and information literacy assessment framework, Paris, 2013.
- UNESCO, ReShaping cultural policies, Paris, 2015.
- UNESCO, Creative economy outlook, Paris, 2022.
- Yúdice G., The expediency of culture, Durham, 2003.

FILM STUDIES

Ketevan Akhobadze,
Georgian National Academy of Sciences
Shota Rustaveli Theatre and Film University of Georgia
Doctor of Social Sciences (PhD)
Natia Khorbaladze,
Film Scholar-Journalist

SPORTS FILM FESTIVALS AS A TOOL OF CULTURAL POLICY: CREATING PUBLIC VALUES

(The International Sports Film Festival „Nike“ in Georgia
and the Process of Its Integration into the Global Festival (FICTS)
Space)

*Keywords: sports film, festival, integration, sports heritage,
public values, cultural policy.*

Abstract

Sports film festivals represent a newly emerging institutional form situated at the intersection of cultural policy, sport governance, and the creative industries. The authors of the article examine sports film festivals as instruments of cultural policy that generate public value across culture, education, national branding, and economic development.

The study focuses on the International Sports Film Festival „Nika“ held in Batumi, Georgia, analyzing its significance within the global landscape of sports film festivals. Although the main emphasis is placed on the outcomes of the Batumi festival, the analysis extends to broader processes observable worldwide in this field. Prior to the Batumi initiative, in the early 2020s, international sports events were organized in Tbilisi with the involvement of the Georgian National Olympic Committee, where sports film screenings were also presented. It is also important to note that the 2025 edition of the „Nika“ Festival, similar to this project, was integrated into the

international network through partnership with FICTS. In practical terms, these initiatives represent the first attempts to institutionalize a sports film platform in Georgia.

Sports film festivals constitute a relatively new and particularly interesting niche within the intersection of the cultural and sports ecosystems, as this platform approaches sport not only as competition, but also within broader social, historical, and aesthetic frameworks. From a strategic perspective, sports film festivals have increasingly become instruments of soft power and components of cultural diplomacy.

Georgia's cultural policy documents place particular emphasis on expanding participation in cultural activities and fostering the development of creative industries. The Batumi Sports Film Festival is directly aligned with these objectives, as it integrates cultural production, youth engagement, and international cooperation. Therefore, such initiatives can be understood as intersectoral instruments of cultural policy that generate both social and economic value. According to the authors, sports film festivals create an innovative model of cultural governance for small states such as Georgia.

The potential for the development of sports cinema in Georgia is considerable; however, it currently remains in a formative stage. Today, sport represents a strong national brand for Georgia, while the film industry, although still developing, demonstrates notable growth potential and promising strategic opportunities, particularly if supported by an effective cultural policy framework.

As is known, from 6 to 12 September 2025, the International Sports Film Festival „Nika“ was held in Batumi. The festival operated across three program strands: the main competition program, a non-competitive film program, and the retrospective section titled „Georgian Panorama“. All three components attracted significant audience interest.

The main program presented feature-length and short films, both fiction and documentary, from various countries. The non-competitive program included Georgian films on sports themes produced in different years. The retrospective „Georgian Panorama“

featured screenings of the best Georgian sports documentary films created over the past seventy years.

Within the framework of the Batumi „Nika“ Festival, the 50th anniversary of the release of the feature film *The First Swallow* by film director and People’s Artist of Georgia Nana Mchedlidze was celebrated. In addition, a special screening of the documentary film *Long Live Georgian Football* was organized to mark the 80th anniversary of the renowned Georgian director Aleksandre Zhghenti. Particularly noteworthy were the public lectures and masterclasses delivered by Georgian and international filmmakers. On 12 September, the „Nika“ Festival concluded with an official closing ceremony during which awards were presented to the winners.

The founders of the festival were film director Maia Archvadze, film producer Zurab Khutsishvili, and film scholar Natia Khorbaladze. Their objective was to introduce audiences to new global and Georgian cinematic trends characterized by high artistic value through the Batumi International Sports Film Festival „Nika“, and, most importantly, to promote the revitalization of sports themes within Georgian cinema.

The jury included Marina Kereselidze (Chair; art historian, film historian and journalist, member of the Georgian Film Academy), Irakli Papava (Deputy Chair; film director and screenwriter, member of the Georgian Film Academy), Arsen Arakelyan (film director, associate professor, head of the RAU television studio, member of the Union of Cinematographers of Armenia), Mikheil Chiaureli (screenwriter, director and producer, member of the Georgian Film Academy), and Giga Gventsadze (President of the Georgian Association of Sports Journalists).

The award ceremony of the „Nika“ Festival was also particularly noteworthy. Special prizes were awarded to film director Mikheil Chiaureli for his contribution to Georgian sports cinema; to cinematographer Revaz Makhatadze, director of the studio Mematiane, for his contribution to the preservation and protection of Georgian sports heritage; and to alpinist Beno Kashakashvili for his contribution to the development of Georgian sport and sports cinema.

As for the festival competition winners, the results were as follows:

Best Short Film – White Grass, directed by Luka Bachaliashvili;
Jury Special Diploma – Sokhumi Footballer Mary, directed by
Enemeo Sidiani, written by Nana Kardava;

Best Documentary Film – From Bern to Berlin, directed by Manfred
Oldenburg.

Best Feature Film – Another Approval, directed by Karoly Palfai;
Aleksandre Zhghenti Prize – Tokyo Giant: The Story of Viktor
Starffin, directed by Chavdar Georgiev;

Nana Mchedlidze Prize – The Other Side of the Medal, directed
by Anna Maximi;

Jury Special Prize „Homeland“ – Georgia, Georgian Wrestling,
author and producer Giorgi Shiukashvili;

Grand Prix – Beckenbauer: The Last Kaiser, directed by Torsten
Körner.

A sports film festival carries a significant national branding effect, as it contributes to the formation and strengthening of the cultural image of both the country and the host city, promotes national sporting achievements, and enhances international visibility. For example, research in cultural tourism consistently demonstrates that festivals have a substantial impact on increasing tourist attractiveness and destination competitiveness.

International experience is particularly important for Georgia in several respects. As a small state, cultural branding represents a crucial strategic resource; sport possesses strong symbolic national significance; and cultural tourism has become an important direction of economic policy. Taking these factors into account, the sports film festival held in Batumi may evolve into an effective instrument of cultural policy in the future.

In conclusion, from the perspective of cultural policy, sports film festivals represent multifunctional public policy instruments that simultaneously contribute to expanding social participation, advancing education, strengthening national image, and stimulating economic activity. According to these indicators, the Batumi International Sports Film Festival can be considered an effective investment in public development within the framework of cultural policy.